

Open Review-proces - Riemersma ea het is hier net zon gezellige sfeer als ik thuis vaak had Jeugd in Ontwikkeling

Table of Contents

<i>Open Review-proces - Riemersma ea het is hier net zon gezellige sfeer als ik thuis vaak had Jeugd in Ontwikkeling.....</i>	<i>1</i>
<i>Originele versie.....</i>	<i>2</i>
<i>Mail over uitzetten van eerste versie.....</i>	<i>24</i>
<i>Mail met reviews over tweede versie</i>	<i>24</i>
<i>Mail met reviews over derde versie.....</i>	<i>28</i>

Originele versie

“... het is hier net zo gezellige sfeer als ik thuis vaak had”

Een verkennend onderzoek naar het leefklimaat in alternatieve en traditionele vormen van
residentiële jeugdhulp

Aantal woorden (inleiding t/m discussie): 4961 (inclusief in-tekst referenties).

Samenvatting

Er is een fundamentele discussie gaande over de wenselijkheid van de (gesloten) residentiële jeugdhulp. Inmiddels zijn er alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp ontwikkeld om tegemoet te komen aan de behoeften bij jeugdigen aan continuïteit en een thuis gevoel. Tot deze groep alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp behoren kleinschalige woonvoorzieningen en gezinshuizen. Het is op dit moment nog onduidelijk of deze alternatieve vormen beter tegemoetkomen aan de behoeften van jeugdigen dan de traditionele vormen. Het leefklimaat in deze jeugdhulp is één van de belangrijke kernelementen voor de psychosociale ontwikkeling van jeugdigen. We hebben in deze studie middels Q-methodologie daar informatie over verzameld bij 33 jeugdigen, 14 ouders, en 35 professionals. Middels een Mann-Whitney toets bleek dat de sensitiviteit van professionals en de groepssfeer hoger werd beoordeeld in kleinschalige woonvormen dan in traditionele woonvormen. Een kwalitatieve analyse liet zien dat jeugdigen in alternatieve voorzieningen zich vaker thuis voelen en gezamenlijke activiteiten ondernemen. Alternatieve woonvoorzieningen lijken meer aandacht te besteden aan de inbedding van jeugdigen in de maatschappij, bijvoorbeeld door steun te bieden aan de jeugdigen voor de uitvoering van hobby's en te investeren in langdurige relaties. Deze elementen worden door jeugdigen benoemd als werkzame factoren. We kunnen concluderen dat investeringen in kleinschalige woonvoorzieningen en gezinshuizen een bijdragen lijken te leveren aan positievere uitkomsten voor jeugdigen.

Trefwoorden: Residentiële jeugdzorg, Kleinschalige voorzieningen, Gezinshuizen, Leefklimaat

Summary

There is a fundamental debate about the desirability of the (secure) residential youth care (RYC). Meanwhile, alternative RYC facilities are developing to meet youth's needs for continuity and a sense of home. Home-like groups and family-style group homes belong to the group of alternative RYC. It is currently unclear whether these alternative settings better meet the needs of youth than traditional RYC. The living environment is an important factor in the psychosocial development of youth. By use of Q-methodology, we collected information from 33 youth, 14 parents and 35 professionals about the perceived living environment in RYC. A Mann-Whitney test shows that professionals' sensitivity and the group atmosphere were rated higher in home-like groups compared to traditional RYC. Qualitative analyses show that youth in alternative RYC were more likely to feel at home and more likely to do activities together. Alternative RYC appear to pay more attention to embedding youth in society, for example, by providing support for youth to pursue hobbies and investing in long-term relationships. These elements are also perceived as most helpful to youth. Investment in alternative RYC appears to contribute to more positive outcomes for youth in RYC.

Keywords: Residential Youth Care, Home-like groups, Family-style group homes, Living Environment

Bijsluiter voor de praktijk

1. In de afgelopen jaren zijn er alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp ontwikkeld met als doel een zo thuis als mogelijke omgeving te creëren, gelegen in een woonwijk, en met de mogelijkheid tot langdurig verblijf.
2. Wij onderzochten het leefklimaat in alternatieve en traditionele vormen van residentiële jeugdhulp.
3. Uit de kwantitatieve analyse bleek dat alternatieve woonvormen hoger scoren op de sensitiviteit van professionals en de groepssfeer dan traditionele vormen van residentiële jeugdhulp vanuit de perspectieven van jeugdigen, ouders en professionals.
4. Uit de kwalitatieve analyse bleek dat alternatieve vormen meer nadruk lijken te leggen op het integreren van jongeren in de maatschappij, bijvoorbeeld door ondersteuning te bieden bij hobby's.
5. Het lijkt waardevol om te investeren in alternatieve vormen van hulp.

“... het is hier net zo gezellige sfeer als ik thuis vaak had”

Een verkennend onderzoek naar het leefklimaat in alternatieve en traditionele vormen van residentiële jeugdhulp

In Nederland is een fundamentele discussie aan de gang over de wenselijkheid van de (gesloten) residentiële jeugdhulp (Nijhof en anderen., 2020). Recent is het rapport over de ZIKOS-afdelingen verschenen, waarin Jason Bhugwandass met 51 jongeren sprak over hun ervaringen tijdens hun verblijf op een ZIKOS-afdelingen waarin de onwenselijkheid nogmaals onderstreept werd (Bhugwandass, 2024). Naar aanleiding van dit rapport zijn deze afdelingen gesloten. Deze discussie legt de vraag bloot welke alternatieven er zijn voor (gesloten) residentiële jeugdhulp voor uithuisgeplaatste jeugdigen die niet meer bij hun ouders of pleegouders kunnen wonen.

Uitgangspunten van het Kinderrechtenverdrag zijn dat jeugdigen die niet meer thuis kunnen wonen bij voorkeur in een gezinscontext worden geplaatst en dat er rekening gehouden wordt met de behoefte aan continuïteit van jeugdigen (art. 20, United Nations, 1989). Dit sluit aan bij de behoeften van jeugdigen om “zo normaal als mogelijk” op te groeien (Levrouw en anderen., 2020). In de praktijk blijkt het regelmatig moeizaam te realiseren om een stabiele plek met een huiselijk sfeer te vinden. Voor jeugdigen waarvan het perspectief niet thuis ligt, zijn weinig residentiële plekken die langdurig perspectief bieden beschikbaar, omdat er voornamelijk kortdurende residentiële plekken aangeboden worden mede ook vanwege de hoge kosten van residentiële hulp (Knorth & Harder, 2023; Whittaker en anderen, 2016).

Jeugdigen in residentiële jeugdhulp en hun gezinnen hebben vaak een langdurige hulpverleningsgeschiedenis (Knorth & Harder, 2023). Vaak is er sprake van meervoudige en complexe gezinsproblemen, en kampen jeugdigen met ernstige hechtings- en gedragsproblematiek (Leloux-Opmeer et al., 2016). Ze zijn regelmatig blootgesteld aan traumatische gebeurtenissen zoals misbruik, mishandeling en verwaarlozing (Leloux-Opmeer et al., 2016). Nadat verschillende vormen van ambulante hulp en verblijf in pleeggezinnen onvoldoende resultaat hebben opgeleverd, wordt een plaatsing in een residentiële voorziening vaak als laatste redmiddel ingezet (Knorth & Harder, 2021).

Er worden sinds enkele jaren alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp ontwikkeld in de verwachting een antwoord te vinden op de psychosociale behoeften van jeugdigen die voorheen in de (gesloten) residentiële jeugdhulp geplaatst werden (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 2023). Deze alternatieve vormen zijn erop gericht om jeugdigen na een

uithuisplaatsing een thuis te laten ervaren, stabiliteit (geen overplaatsingen), en een positief toekomstperspectief te bieden. In alternatieve vormen van jeugdhulp, zoals kleinschalige woonvoorzieningen en gezinshuizen, staan een huiselijke sfeer, stabiliteit en perspectief centraal (Nijhof en anderen., 2020; GEMASKEERD VOOR REVIEW).

Deze vormen bieden, in tegenstelling tot traditionele residentiële hulpvormen die gericht zijn op een kortdurend verblijf, een langdurig verblijf waarbij jeugdigen langere tijd (tot 18 of 23 jaar) kunnen wonen in de residentiële voorziening. Om invulling te geven aan het zo normaal mogelijk opgroeien zijn alternatieve hulpvormen vaak gevestigd in reguliere woonwijken waar jeugdigen bij voorkeur vandaan komen. Dit biedt jeugdigen de mogelijkheid om bestaande sociale contacten en activiteiten te continueren. De traditionele vormen van jeugdhulp bevinden zich vaak op instellingsterreinen. Kleinschalige woonvoorzieningen bieden doorgaans zorg aan vier tot zes jeugdigen (bij uitzondering maximaal acht) in tegenstelling tot de zorg aan acht tot twaalf jeugdigen in traditionele vormen (bijvoorbeeld in behandelgroepen) (GEMASKEERD VOOR REVIEW). Bij gezinshuizen wonen jeugdigen bij twee inwonende professionals, vaak in het eigen huis van de professionals. Ondanks dat de alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp divers zijn, bieden ze in dit onderzoek allen *langdurige* zorg tot de jeugdige ten minste 18 jaar oud is en ze bieden zorg op maat aan *vier tot acht* (bij voorkeur zes) jeugdigen in een *reguliere woonwijk* (GEMASKEERD VOOR REVIEW).

Het leefklimaat is een werkzame factor in de alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp (Leipoldt en anderen., 2022b). Het leefklimaat is dan ook één van de kernelementen die in de alternatieve vormen anders wordt ingericht dan in de traditionele vormen van jeugdhulp. De focus van het leefklimaat lag, in lijn met de zelfdeterminatietheorie, voorheen voornamelijk op ondersteuning, autonomie, repressie, groei en groepssfeer (Leipoldt en anderen., 2022a; Van der Helm en anderen, 2011). Dit huidige onderzoek combineert deze theoretische basis met de aspecten van het leefklimaat binnen alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp, zoals de steun en sensitiviteit van professionals, structuur, autonomie en groepssfeer, gezinsgerichte benadering, de huiselijke sfeer, ervaren stabiliteit en toekomstperspectief (GEMASKEERD VOOR REVIEW; Zijlstra, 2012). Deze definitie van het leefklimaat is in lijn met de behoefte van jeugdigen aan een huiselijke omgeving en continuïteit in opvoedingssituaties (United Nations, 1989; Levrouw en anderen., 2020).

Eerder onderzoek laat zien dat een positief ervaren leefklimaat samenhangt met een hogere kwaliteit van leven van jeugdigen in residentiële jeugdhulp (Leipoldt et al., 2022b). Onderzoek laat ook zien dat de sensitiviteit van professionals samenhangt met een positief ervaren leefklimaat (Levrouw en anderen., 2020), een juiste verhouding tussen het bieden van structuur en regels (Harder en anderen., 2017). Een beheersmatige aanpak van jeugdigen door professionals leidt tot een negatief ervaren leefklimaat bij jeugdigen (de Valk, 2019). Gevoelens van veiligheid van jeugdigen hangen samen met een huiselijke omgeving met positieve relaties met groepsgenoten. Jeugdigen geven aan zich het meest veilig te voelen als ze zich thuis kunnen voelen en er weinig instabiliteit in het verblijf is (Moore en anderen., 2017).

Het eerste onderzoek naar de resultaten van de kleinschalige voorzieningen als alternatieve vorm van residentiële jeugdhulp in Nederland, toont veelbelovende resultaten, en laat zien dat er in kleinschalige voorzieningen van residentiële jeugdhulp meer sensitiviteit van professionals, en een positieve sfeer en aandacht wordt ervaren door jeugdigen (Nijhof en anderen, 2020; Van Schie en anderen., 2020). Daarnaast worden deze vormen van hulp als rustig en huiselijk ervaren (Van Schie en anderen., 2020). Er zijn minder conflicten dan in traditionele vormen van jeugdhulp (Visscher en anderen., 2022). Jeugdigen rapporteren een betere relatie met groepsgenoten, en ook zijn er minder overplaatsingen van jeugdigen en hun groepsgenoten, waardoor het verblijf als stabiel wordt ervaren (Ammerlaan en anderen., 2022; Nijhof en anderen, 2020). Daarnaast ervaren de jeugdigen een verbetering in het contact met ouders (Visscher en anderen., 2022).

Er is weinig wetenschappelijk onderzoek gedaan naar het leefklimaat in verschillende alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp vanuit het perspectief van jeugdigen, ouders en professionals. Ook ontbreekt het aan vergelijkend onderzoek tussen het leefklimaat in alternatieve en traditionele residentiële jeugdhulp. Het van belang om hier om hier inzicht in te krijgen om zo een bijdrage te leveren aan de professionalisering van de alternatieve vormen en een antwoord te vinden op behoeften van jeugdigen die voorheen in de (gesloten) residentiële jeugdhulp werden geplaatst. Daarom is het doel van dit onderzoek om antwoord te geven op de volgende onderzoeksvraag:

Wat zijn de ervaringen van jeugdigen, ouders en professionals met betrekking tot het leefklimaat in alternatieve en traditionele vormen van residentiële jeugdhulp?

Methode

Onderzoeksdesign

Deze studie is onderdeel van een longitudinale studie naar de uitkomsten van verschillende vormen van residentiële jeugdhulp (GEMASKEERD VOOR REVIEW). Het longitudinale onderzoek heeft in 2019 een positief advies voor uitvoering gekregen door de ethische commissie van de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. De data waarvan in dit onderzoek gebruik is gemaakt, zijn verzameld tussen juni 2020 en december 2022.

Setting

Zeven verschillende vormen van residentiële jeugdhulp hebben deelgenomen aan het onderzoek. Deze vormen zijn onderverdeeld in drie groepen, namelijk traditionele vormen (twee vormen), kleinschalige vormen (vier vormen) en gezinshuizen (twee vormen). Eén organisatie richt zich op zowel gezinshuizen als kleinschalige voorzieningen en telt als één voorziening, omdat deze organisatie tijdens het onderzoek gezinshuizen ombouwde tot kleinschalige voorzieningen. Zowel de kleinschalige woonvormen als de gezinshuizen worden als alternatieve vormen van jeugdhulp gezien. De traditionele vormen van residentiële jeugdhulp focussen op een verblijf zo kort als mogelijk, bieden verblijf voor acht tot tien jeugdigen, en zijn gevestigd op instellingsterreinen. In de alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp verblijven vier tot acht jeugdigen die kunnen blijven tot zij tenminste 18 jaar zijn (soms tot 23 jaar), en wonen in een reguliere woonwijk.

Instrument

Q-methodologie. Om de ervaringen en ondersteunende elementen van het leefklimaat in residentiële vormen van jeugdhulp in kaart te brengen, is gebruik gemaakt van een Q-methodologisch onderzoek. Deze methodologie is zowel een kwalitatief als kwantitatieve onderzoeksmethode geschikt om patronen in opvattingen van jeugdigen, ouders en professionals ten aanzien van het leefklimaat in kaart te brengen (Watts & Stenner, 2012). In het onderzoek worden aan de hand van vooraf opgestelde uitspraken jeugdigen, hun ouders en pedagogische medewerkers gevraagd een ordening aan te brengen over hun ervaringen met het leefklimaat in de vorm van hulp, en gevraagd wat ondersteunende elementen van hulp zijn. In de eerste fase van het onderzoek wordt aan de deelnemers gevraagd om 27 of 20 (12- versie) kaarten met uitspraken over het leefklimaat in drie groepen te verdelen: dit klopt meestal (3), dit klopt een

beetje (2), en dit klopt minder (1). Voorbeelden van uitspraken op deze kaartjes zijn “Er wordt naar mij geluisterd door de opvoeders of leiding” en “ik zie deze plek als thuis”. Nadat de deelnemers de kaarten in drie groepen hebben ingedeeld, zijn zij gevraagd om de kaarten te rangschikken van dit klopt het meest naar dit klopt het minst. Na de rangschikking zijn ze geïnterviewd over het ervaren leefklimaat. De onderzoeker startte met de kaarten met uitspraken die het meest of minst kloppend waren. De onderzoeker vraagt bijvoorbeeld het volgende: Je hebt aangegeven dat “Er wordt naar mij geluisterd door de opvoeders” als uitspraak één van de meest kloppende uitspraken bij jouw situatie is, kun je daar iets over vertellen? Aan het einde van het gesprek konden de deelnemers aangeven wat ze het meeste helpt en wat ze graag nog meer zouden willen zien (verbeterpunten).

Op basis van een Mokken Schaal Analyse is er een schaal gevormd van de twaalf kaarten (items) met uitspraken over de sensitiviteit van de professionals en de sfeer in de vorm van hulp (GEMASKEERD VOOR REVIEW). We verwijzen naar deze schaal als de sensitiviteit van professionals en groepssfeer schaal. Een score van 12 punten geeft aan dat de participanten de elementen op de kaarten in mindere mate herkennen, en een score van 36 dat de elementen meestal herkenbaar zijn voor de deelnemers. Jeugdigen onder de 12 jaar kregen een set met 20 kaarten vanwege hun leeftijd (vanwege een kortere spanningsboog en de inhoud). Voor deze groep is geen totaalscore op de schaal bepaald. De schaal is betrouwbaar bevonden voor de groep kleinschalige voorzieningen en traditionele vormen van hulp, met uitzondering van de gezinshuizen.

Doelpopulatie en steekproef

De jeugdigen werden uitgenodigd voor het onderzoek wanneer zij in een deelnemende vorm van residentiële hulp kwamen wonen. Deze jeugdigen werden benaderd als zij tussen de 8 en 20 jaar oud waren en door de professionals ingeschat werd dat zij zelfstandig een vragenlijst konden invullen. Jeugdigen tussen de 18 en 20 jaar werden alleen benaderd als de inschatting van professionals was dat zij het komende jaar nog behoefte hadden aan (jeugd)hulp om zo de langdurige uitkomsten van jeugdhulp te onderzoeken.

In dit onderzoek participeerden 33 jeugdigen, 14 ouders, en 35 professionals. Eén jeugdige heeft twee keer deelgenomen vanwege een wisseling van verblijfspot, namelijk in een traditionele vorm van hulp en een alternatieve vorm. Ongeveer 30 procent van de jeugdigen woonde in een traditionele vorm van hulp (GEMASKEERD VOOR REVIEW). Jeugdigen in de

traditionele vormen van hulp zijn gemiddeld gezien jonger ($M=12.10$) dan jeugdigen in kleinschalige voorzieningen ($M=15.89$) en gezinshuizen ($M=15.20$). Daarnaast is het aantal jeugdigen met het eerdere plaatsing hoger in gezinshuizen (80%) dan in kleinschalige voorzieningen (61.1%) en traditionele voorzieningen (60%).

Procedure

Zodra de jeugdige in een deelnemende vorm van hulp kwam wonen, werd het onderzoek tijdens één van de eerste gesprekken aan de jeugdige en verzorger voorgelegd door de professionals. Er waren informatieflyers beschikbaar met een korte uitleg en verwachtingen van het onderzoek. Een medewerker van de woonvoorziening vroeg of een jeugdige en een verzorger wilden participeren in het onderzoek. Bij instemming werd vervolgens een afspraak met de jeugdige en (indien mogelijk) verzorger (ouder) gemaakt en werd het onderzoek verder toegelicht. Als een jeugdige deel wilde nemen (8-16 jaar), werd schriftelijk toestemming gevraagd aan de gezagdragers van de jeugdige. Aan jeugdigen vanaf 12 jaar werd ook schriftelijk toestemming gevraagd. Ouders werd ook toestemming gevraagd voor hun deelname aan het onderzoek. Daarnaast werd er aan één professional per jeugdige gevraagd om deel te nemen aan het onderzoek (bij voorkeur de ‘mentor’). Wanneer deze professional niet meer betrokken was, werd een nieuwe professional uitgenodigd voor het onderzoek.

De data over het leefklimaat werden verzameld nadat de jeugdige minstens twee of drie maanden in de vorm van hulp verbleef. Alle interviews vonden plaats in de woonvoorziening of thuis. De onderzoeker had voorafgaand aan dit interview al kennis gemaakt met de deelnemers. Jeugdigen, ouders en professionals ontvingen chocolade (of een alternatief) voor hun deelname aan het onderzoek. Zie [GEMASKEERD VOOR REVIEW] voor informatie over de residentiële vormen van jeugdhulp, de steekproef en de procedure.

Data-analyse

Om antwoord te geven op de eerste onderzoeksvraag is de mediaan van jeugdigen, ouders en professionals op de schaal van de sensitiviteit van professionals en groepssfeer gegeven. Daarnaast zijn de verschillen in gemiddelden op deze schaal door middel van een Mann-Whitney toets getoetst. Voor meer informatie over het tot stand komen van deze schaal en de data-analyse verwijzen we naar [GEMASKEERD VOOR REVIEW].

Om de tweede onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden, is de kwalitatieve informatie van het interview met jeugdigen over het ervaren leefklimaat gebruikt. De interviews zijn

getranscribeerd met het programma F4 Transkript. Alle interviews (n=33) zijn gecodeerd in Atlas.ti. Voorafgaand aan het verzamelen en analyseren van de data was het onderscheid tussen kleinschalige voorzieningen, gezinshuizen en traditionele vormen al gemaakt. We gebruikten inductieve en deductieve codes. Sommige codes zijn gebaseerd op de elementen uit het onderzoeksinstrument die waren afgeleid van het theoretisch kader (door middel van de kaartjes met uitspraken), maar andere codes werden ontwikkeld door de data zelf (Hennink et al., 2011). We codeerden meerdere interviews in alle drie de woonvormen en kwamen zo tot een lijst van verschillende sub thema's. Na het bekijken en verfijnen van deze sub thema's hebben we een lijst met sub thema's gemaakt. Vervolgens kwamen we tot de hoofdthema's. Deze hoofdthema's groeperen de sub thema's die over dezelfde onderwerpen gaan (Hennink et al., 2011). De hoofdthema's werden grotendeels geleid door het theoretisch kader, maar de verklarende concepten (sub thema's) bevatten meer details en verwijzen naar specifieke verklaringen. Om de validiteit van deze sub thema's te controleren, controleerden we of ze in meerdere interviews werden genoemd en of ze belangrijk waren voor de deelnemers. De eerste auteur besprak alle fases van het coderen met het onderzoeksteam. Tijdens het coderingsproces werden relevante citaten met betrekking tot thema's of sub thema's geselecteerd om de bevindingen te verduidelijken. Wanneer een citaat werd gebruikt, werden de namen van de jongeren vervangen door nieuwe namen.

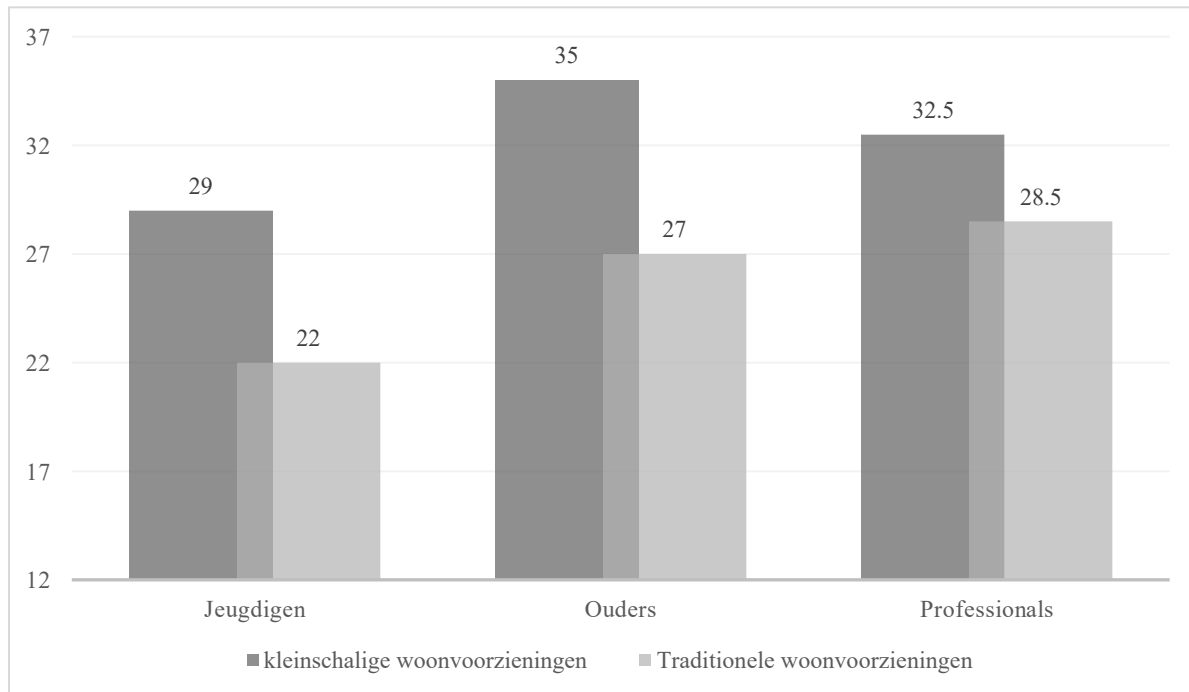
Resultaten

In figuur 1 is de mediaan voor de kleinschalige voorzieningen en traditionele vormen van hulp vanuit het perspectief van jeugdigen ($n=21$), ouders ($n=12$) en professionals ($n=32$) weergegeven. Jeugdigen, ouders en professionals in kleinschalige woonvoorzieningen scoren hoger op de ervaren sensitiviteit van de professionals en groepssfeer dan jeugdigen, ouders en professional in traditionele vormen van jeugdhulp ($p<.05$) [GEMASKEERD VOOR REVIEW].

Figuur 1

Groepsgemiddelden per woonvoorziening op de sensitiviteit van professionals en de groepssfeer.

Noot. Min=12, max=36.

Het ervaren leefklimaat vanuit het perspectief van de jeugdigen

Kleinschalige woonvoorzieningen. In de kleinschalige voorzieningen geven jeugdigen aan de vorm van hulp *als thuis* te zien, terwijl andere jeugdigen in deze voorzieningen de plek *niet als thuis* ervaren. Het thuis voelen hangt samen met een goede band met de professionals (familiegevoel), gezamenlijk activiteiten ondernemen met de professionals of groepsgenoten, een gevoel van veiligheid, het gevoel van normaal zijn, gelijkwaardig aan elkaar zijn, en een huiselijke sfeer (gezellig) en inrichting. Daarnaast draagt het gebruik van hun eigen spullen voor de inrichting van hun slaapkamer bij aan het thuis gevoel. Een jeugdige zegt hierover:

Ja dat vooral door mijn eigen kamer natuurlijk. Omdat ik mijn eigen spullen heb dat maakt het wel een stukje meer persoonlijker. En ja het is ook gewoon een huis zeg maar.

En ik voel me er veilig en ik vind het gezellig. (Thirza, 17 jaar).

Jeugdigen geven aan dat bepaalde regels, bijvoorbeeld dat het om 15.00 uur de tijd voor koekjes is, niet bijdragen aan een thuis gevoel. Daarnaast benoemen een aantal jeugdigen dat hun thuis bij hun ouders is of de plek is waar ze lang hebben gewoond.

De meeste jeugdigen in deze kleinschalige voorzieningen benoemen dat ze *activiteiten gezamenlijk met de professionals en groepsgenoten* ondernemen en vinden dit fijn. Voorbeelden van activiteiten zijn samen wandelen, voetballen, een spelletjes doen, maar ook samen uit eten en karten. In de vakanties gaan sommige jeugdigen samen op vakantie. Een paar jeugdigen benoemt niet veel gezamenlijke activiteiten te ondernemen, omdat ze daar geen behoefte aan hebben of veel weg te zijn.

Gezien en gehoord voelen door professionals wordt door de jeugdigen als fijn ervaren en regelmatig genoemd als meest ondersteunend. Jeugdigen benoemen het fijn te vinden dat professionals vragen hoe het met ze gaat en zien wanneer het niet goed met ze gaat. Daarnaast tonen ze interesse in de hobby's van jeugdigen en fietsen ze bijvoorbeeld mee naar voetbal. Wat bijdraagt aan een goede band tussen beiden is jeugdigen de regie geven en professionals die ook hun eigen verhaal delen. De hulp die hen voorbereidt op de toekomst is belangrijk volgens jeugdigen, bijvoorbeeld het helpen met de was als voorbereiding op zelfstandigheid. Een jeugdige voelt zich gezien en gehoord doordat de professionals in contact blijven als een jeugdige tijdelijk ergens anders woont. Gastvrijheid (bijv. verwelkomen van broertjes en zusjes) draagt ook bij aan het gevoel gezien en gehoord te worden. *Niet gezien en gehoord* worden hangt samen met een focus op negatief gedrag door professionals. Eén jeugdige zegt hierover:

Ja, gewoon. Dan ben ik boos en dan komen ze mijn kamer op. Ja sorry, maar je moet mijn kamer niet opkomen en als ik dan drie keer heb gevraagd wil je mijn kamer uit en hun gaan, hun reageren niet of gaan niet weg, dan ga ik naar buiten, want als ik naar beneden ga dan staan er nog twee andere begeleiders beneden. En dan wordt er gezegd ja je had niet naar buiten moeten gaan, en ik zeg ja maar dan had je niet op mijn kamer moeten komen of wel. (Grace, 14 jaar)

Het niet genoeg gezien en gehoord voelen hangt ook samen met niet genoeg regie hebben (bijv. in bepaalde regels of type voedsel), informatie over de jeugdige die later wordt gedeeld met andere professionals (bijv. in de overdracht), en niet genoeg begrepen worden in bepaald gedrag.

Gezinshuizen. Jeugdigen in de gezinshuizen geven overwegend aan het gezinshuis *als thuis* te zien. Ze geven aan dat ze zichzelf mogen zijn, zich geen zorgen hoeven te maken over geld voor kleding, gelijk behandeld worden als de biologische kinderen, een eigen kamer met eigen spullen hebben, en veel tijd in het gezinshuis doorbrengen. Eén jeugdige zegt het volgende over het gelijk behandelen:

Ehm.. Nouja gewoon dat eh grapjes met elkaar kunnen maken, gewoon bijvoorbeeld ehm.. niet dat je bang hoeft te zijn om wat je zegt ofzo eh.. Of dat iedereen is hier ook gewoon gelijk zeg maar. Gelijk behandeld toch eh.. Sommige ik had een pleeggezin dat eh hun eigen kinderen zeg maar meer kregen of beter werden behandeld dan ons. Dat was in mijn vorig.. nah mijn allereerste eerste pleeggezin zeg maar, dat heb ik hier niet het gevoel. Dus dat is wel heel positief! (Bo, 17 jaar)

Jongeren die het gezinshuis *niet als hun thuis* zien, geven aan dat thuis bij hun ouders is.

Jeugdigen geven aan *gezamenlijke activiteiten met gezinshuisouders en andere jeugdigen* te ondernemen. Zo gaan de jeugdigen samen op vakantie en gaan de gezinshuisouders mee naar de hobby's van jeugdigen. Meerdere jeugdigen benoemen de normale gesprekken die ze in het gezinshuis hebben. Een jeugdige zegt daarover het volgende:

Nou het is hier net zo gezellige sfeer als ik thuis vaak had, dus dat proef ik wel.

Interviewer: En hoe komt dat denk je?

Nou? Uhhh om dat ik uhhh ook zeg maar het gesprek hier dat zij vaak ook wel gewoon goed en normaal en leuk en grappig. (Daisy, 14 jaar).

Jeugdigen geven aan dat ze *gezien en gehoord* worden door de professionals. Dit hangt samen met de houding van de begeleiders (lief en behulpzaam), genoeg eigen regie ervaren, wederzijdse communicatie, en genoeg praktische hulp krijgen, bijvoorbeeld bij het opstarten van therapie of bij de tandarts.

Traditionele woonvoorzieningen. Jeugdigen in traditionele vormen van residentiële jeugdhulp geven aan de plek *niet als thuis* te zien; zij zien thuis als een plek bij hun ouders. Daarnaast geeft één jeugdige het volgende aan:

Dat je geen sleutel hebt en dat je ja dat soort dingen dan denk ik echt van dit voelt echt gewoon niet als een thuis. En je mag het ook niet zo noemen van de leiding, want de leiding zegt zelf ook tegen ons van dit is je huis niet. Dit is je opvangplek.

[...]

Ja wel echt heftig. Want ik zei gewoon tegen hun van ja sorry hoor, maar dit is ook mijn huis. Zeiden ze van nou, dit is niet jouw huis, wij zijn hier jouw leiding en dit is jouw opvangplek. Toen dacht ik echt van zo kan je echt niet zijn, want jij weet niet, had ik ook tegen hun gezegd, van hoe het is om geen huis te hebben. (Anna, 18 jaar)

Jeugdigen geven ook aan dat het *niet thuis voelen* samenhangt met gevoelens van onveiligheid, geen fijn contact met groepsgenoten, weinig regie of inspraak, de woonsfeer, en weinig activiteiten met professionals of groepsgenoten. Een jeugdige focust zich op de woonsfeer, en geeft het volgende aan:

En ja mijn kamer ook. Mijn kamer ziet er niet uit zoals ik dat wil zeg maar.

Interviewer: Hmm oke. En wat zou je daarin willen bijvoorbeeld in je kamer?

Uhm andere bed. Andere gordijnen andere kast. Gewoon een hele andere kamer. Maar dat kan niet omdat het niet brandveilig is.

[...]

Interviewer: En verder qua bijvoorbeeld de inrichting in de woonkamer? Hoe vind je die?

Saaï.

Interviewer: Oke. Wat zou je daarin willen?

Dat er wat leukere decoraties zijn. En gewoon dat het er wat mooier uit ziet misschien.

Maar ja ik ga hier weg. Ik ben hier niet voor lange tijd ofzo. Dat vind ik ook wel weer irritant. Dat ik maar tijdelijk hier ben. Want dan ben ik hier gewend en dan moet ik weer ergens anders en daaraan gaan wennen. (Sari, 16 jaar)

Meerdere kinderen (t/m 12 jaar) geven aan weinig inspraak te ervaren in de indeling van hun dag. Sommige kinderen mogen overdag rondom het huis spelen zonder dat de professionals ze kunnen zien, maar mogen bijvoorbeeld niet naar een speeltuin in de buurt. Wanneer de regels worden overtreden kunnen vrijheden worden ingetrokken. Eén van de jeugdigen geeft aan hier verdrietig van te worden.

Een aantal jeugdigen benoemen dat er *gezamenlijke activiteiten* gedaan worden en ervaren dit als fijn. Zo noemen jeugdigen naar een speeltuin gaan of bijvoorbeeld naar een bioscoop. Daarnaast benoemen meerdere jeugdigen de activiteiten die ze met groepsgenoten ondernemen, bijvoorbeeld samen spelen op de PlayStation. Meerdere jeugdigen geven aan *weinig activiteiten* te overnemen. Dit hangt volgens één van de jeugdigen samen met de financiële middelen van de hulpvorm. Een andere jeugdige geeft aan graag meer normale activiteiten te willen ondernemen, bijvoorbeeld samen met een professional boodschappen doen.

Een aantal jeugdigen geeft aan *gezien en gehoord* te worden door de professionals. Dit gebeurt bijvoorbeeld als een jeugdige ruzie heeft met andere jeugdigen. Verder geven jeugdigen

aan dat professionals vragen hoe het gaat en hoe het op school gaat. Meerdere jeugdigen geven echter ook aan *niet genoeg gezien en gehoord* te worden. Dit hangt samen met beperkte vrijheid om eigen activiteiten na schooltijd te kiezen, niet genoeg geholpen worden bij pesten, langere tijd moeten wachten tot professionals tijd hebben, niet consequent handhaven op drugs (dit normaal vinden), langere tijd moeten wachten op een vervolgplek, en niet genoeg geholpen worden bij gevoelens van onveiligheid veroorzaakt door andere jeugdigen. Een jeugdige zegt bijvoorbeeld:

Nou stel je zegt tegen de groepsleiding van ik wil effe in gesprek en dan doen ze dat niet direct. En ook niet... zo snel want dan zeggen ze, dan willen ze eerst gewoon hun ding doen of dan zeggen ze van ja ik ben bezig, pas na een tijdje komen ze. (Antonio, 11 jaar)

Werkzame factoren en verbeterpunten van hulp

Als afsluiting van het gesprek mochten jeugdigen de belangrijkste ondersteunende elementen en verbeterpunten benoemen van de hulp.

Kleinschalige woonvoorzieningen. Jeugdigen in kleinschalige voorzieningen noemen de sensitiviteit van professionals, steun bij hobby's, de fijne relatie met andere jeugdigen, genoeg regie hebben, groeien in zelfstandigheid, in de buurt van hun sociale netwerk wonen en de gastvrijheid in de woonvoorziening, en langdurig verblijf als belangrijkste werkzame factoren. Belangrijkste verbeterpunten zijn meer duidelijkheid in de regels (inconsistent tussen professionals), en afspraken snellere nakomen.

Gezinshuizen. In de gezinshuizen geven de jeugdigen aan dat thuis voelen, de band met gezinshuisouders en andere jeugdigen, zelf de regie hebben, in de buurt van hun sociale netwerk wonen, en langdurig mogen blijven belangrijke werkzame factoren zijn. Eén jeugdige benoemt als verbeterpunt dat het nog lastig is om contact te maken met anderen in het gezinshuis en dat er voor de therapie een lange wachtlijst is.

Traditionele woonvoorzieningen. Meerdere jeugdigen geven aan hun sociale netwerk in de buurt hebben één van de meest ondersteunende elementen is. Daarnaast vinden ze het helpend om zelf beslissingen te mogen maken. Daarnaast is voor een aantal jeugdigen een fijne band met andere jeugdigen ondersteunend en het hebben van genoeg eten en drinken. Belangrijkste verbeterpunten zijn volgens jeugdigen meer regie mogen krijgen over hun vrije tijd (meer vrijheden krijgen), een betere sfeer onderling, en meer vrijheid krijgen in de inrichten van de ruimtes (bijv. een ander bed).

Discussie

Het doel van dit onderzoek was om de ervaringen van jeugdigen, ouders, en professionals met alternatieve (kleinschalige voorzieningen en gezinshuizen) en traditionele woonvoorzieningen (behandelgroepen) ten aanzien van het leefklimaat in kaart te brengen. Uit dit onderzoek blijkt dat jeugdigen, ouders en professionals in kleinschalige voorzieningen hoger scoren op de sensitiviteit van professionals en de ervaren groepssfeer dan in traditionele woonvoorzieningen. De resultaten uit de kwalitatieve analyse vanuit het perspectief van jeugdigen ondersteunen deze verschillen en zijn in lijn met eerdere studies naar de uitkomsten van kleinschalige woonvoorzieningen (Nijhof en anderen, 2020; Van Schie et al., 2020).

De verschillen in het thuis gevoel bij jeugdigen tussen alternatieve woonvoorzieningen en traditionele voorzieningen kunnen verklaard worden door de band met professionals, meer aandacht en vrijheid ten aanzien van de inrichting van ruimtes, een plaatsing in een reguliere woonwijk (in een 'normaal' huis), en de gezamenlijke activiteiten die ondernomen worden. Dit is in lijn met de behoeften dat jeugdigen net zoals andere jeugdigen op willen groeien (Levrouw en anderen., 2020). In alternatieve woonvoorzieningen lijkt er daarnaast meer aandacht te zijn voor het bredere maatschappelijke inbedding. Jeugdigen benoemen dat ze hulp krijgen bij hobby's en de gastvrijheid in de woonvoorziening waarderen. Sterke punten van de traditionele voorzieningen zijn de band tussen een aantal professionals en jeugdigen, en het contact met andere jeugdigen.

De resultaten wijzen erop dat de alternatieve vormen vaker dan traditionele vormen gericht lijken te zijn op de hogere orde van psychologische behoeften (bijv. sociale- en erkenningsbehoeften) zoals deze worden onderscheiden in de behoeften piramide van Maslow. De theorie van Maslow (1943) stelt dat eerst aan de laagste psychologische behoeften voldaan moet worden (fysiologische- en veiligheidsbehoeften) om vervolgens aan de hogere behoeften te kunnen werken (sociale behoeften, erkenning). Om tot maximale groei te komen dien je alle vier psychologische behoeften gebruiken. Een aantal jeugdigen uit alternatieve voorzieningen geeft hierbij aan zichzelf te kunnen zijn, gastvrijheid te ervaren en deel te kunnen nemen aan hobby's. Op basis van deze theorie kunnen we veronderstellen dat jeugdigen in alternatieve woonvoorzieningen vaker tot optimale groei kunnen komen omdat in alle behoeften voorzien wordt.

De investering in het sociaal netwerk van de jeugdigen (gastvrijheid, hobby's, langdurige relaties) tijdens de residentiële plaatsing kan ook leiden tot meer sociale hulpbronnen. Dit kan zorgen voor een grotere veerkrachtigheid bij jeugdigen, omdat jeugdigen kunnen terugvallen op deze hulpbronnen. Hiervoor is inbedding in de bredere maatschappij van groot belang (Hoex en anderen, 2022). Op basis van de ervaringen van jeugdigen kan verondersteld worden dat jeugdigen in alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp mogelijk meer mogelijkheden hebben tot inbedding in de maatschappij (bijv. sportclubs). Daarnaast wordt de toegang tot het sociale netwerk ook door jeugdigen in traditionele vormen van hulp als belangrijke werkzame factor benoemd.

Sterke en zwakke punten

Een sterk punt van dit onderzoek is dat het een mix gebruikt van kwantitatieve en kwalitatieve analyses vanuit verschillende perspectieven, waarbij de resultaten consistent zijn. Daarnaast wordt er in dit onderzoek nadrukkelijk aandacht besteed aan het perspectief van jeugdigen zelf. Dit is in lijn met artikel 12 en 13 van het kinderrechtenverdrag die stellen dat jeugdigen het recht hebben om hun eigen mening te uiten en gehoord te worden (United Nations, 1989).

Dit onderzoek kent ook zwakke punten. Verschillende woonvormen zijn gegroepeerd tot grotere categorieën (settingen), maar deze overlappen niet volledig op alle kenmerken, zoals locatie ten opzichte van hun sociale netwerk (plaatsing in eigen gemeente versus regio), en uitkomsten. Daarnaast verschilt de problematiek en achtergrond van de jeugdigen in de verschillende settingen. Jeugdigen in traditionele vormen van jeugdhulp zijn in dit onderzoek gemiddeld jonger dan jeugdigen in alternatieve vormen.

Aanbevelingen voor de praktijk

Wanneer een residentiële plaatsing wordt overwogen, moet voldoende aandacht besteed worden aan de continuïteit van de opvoedingsomgeving van de jeugdigen (United Nations, 1989). De resultaten van dit onderzoek laten zien dat plaatsing in de buurt van het sociale netwerk, het verwelkomen van belangrijke personen in het leven van jeugdigen en een langdurige plaatsing belangrijke elementen zijn. Daarnaast is het voor jeugdigen belangrijk om regie te hebben in hun leven en om hulp te krijgen bij hobby's. Investerings in kleinschalige woonvoorzieningen en gezinshuizen kunnen bijdragen aan positievere uitkomsten voor jeugdigen op langere termijn.

Korte verklaring van de analyse en data

Analyse codes en output: De analysecodes en output zijn niet vrij toegankelijk, maar wel opvraagbaar bij de eerste auteur.

Data: In verband met privacyoverwegingen is de data niet vrij toegankelijk. Informatie over de data is opvraagbaar bij de eerste auteur.

Literatuur

Auteur. (2024). [GEMASKEERD VOOR REVIEW].

Ammerlaan, F., Oosterling, M., Gutterswijk, R., Mulder, E., & Harder, A. (2022). *Kleinschalig verblijf voor kinderen en jongeren in de jeugdhulp. Een voorstudie naar de doelgroep, vormgeving van zorg & onderwijs en werkzame factoren*. Academische Werkplaats Risicojeugd & Consortium Kleinschaligheid in de Jeugdhulp. Geraadpleegd op 1 September 2023, van <https://www.awrj.nl/consortium-kleinschaligheid/>

Bhugwandass, J., (2024). *Eenzaam gesloten. Onderzoek naar de ervaringen van jongeren met ZIKOS*. Reraadpleegd op 10 maart 2024, van https://www.expex.nl/wp-content/uploads/2024/03/06032024_Jason_Gesloten-jeugdzorg_drukker2.pdf

de Valk, S. (2019). *Under pressure: Repression in residential youth care* [Universiteit van Amsterdam].

Harder, A. T., Knorth, E. J., & Kalverboer, M. E. (2017). The inside out? Views of young people, parents, and professionals regarding successful secure residential care. *Child and adolescent social work journal*, 34, 431-441. 10.1007/s10560-016-0473-1

Hennink, M., Hutter, I., & Bailey, A. (2015). *Qualitative research methods*. Sage.

Hoex, J., Vlaardingebroek, S., Balledux, M., Speetjens, P., & Vink, C. (2022). *Opgroeien doe je samen*. In: Nederlands Jeugdinstituut. Reraadpleegd op 8 September 2023, van <https://www.nji.nl/publicaties/opgroeien-doe-je-samen>

Knorth, E. J., & Harder, A. T. (2023). Residential Care for Children and Youth in the Netherlands. Revitalizing Residential Care for Children and Youth: Cross-National Trends and Challenges, 193.

Leipoldt, J. D., Harder, A. T., Kayed, N. S., Grietens, H., & Rimehaug, T. (2022a). The interplay of youth and care characteristics with a positive social climate in therapeutic residential youth care. *Children and Youth Services Review*, 134, 106348. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106348>

Leipoldt, J. D., Harder, A. T., Kayed, N. S., Knorth, E. J., & Rimehaug, T. (2022b). The mediating role of social climate in the association of youth and residential service characteristics and quality of life. *American Journal of Orthopsychiatry*, 92(2), 203. <https://doi.org/10.1037/ort0000598>

Leloux-Opmeer, H., Kuiper, C., Swaab, H., & Scholte, E. (2016). Characteristics of children in foster care, family-style group care, and residential care: A scoping review. *Journal of child and family studies*, 25, 2357-2371. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0418-5>

- Levrouw, D., Devlieghere, J., Vandeveld, S., & Roose, R. (2020). Developing a positive living climate in residential youth care: a qualitative study. *Children and Youth Services Review*, 116, 105221. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105221>
- Moore, T., McArthur, M., Death, J., Tilbury, C., & Roche, S. (2017). Young people's views on safety and preventing abuse and harm in residential care: "It's got to be better than home". *Children and Youth Services Review*, 81, 212-219. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.08.010>
- Nijhof, K. S., Laninga-Wijnen, L., Mulder, E., van Domburgh, L., Popma, A., & Konijn, C. (2020). Kleinschalige groepen binnen de jeugdhulp: een eerste verkenning. *Kind en adolescent*, 41(2), 187.
- United Nations General Assembly. (1989). Convention on the Rights of the Child. *United Nations, Treaty Series*, 1577(3), 1-23.
- Van der Helm, P., Stams, G. J., & Van der Laan, P. (2011). Measuring group climate in prison. *The prison journal*, 91(2), 158-176. <https://doi.org/10.1177/0032885511403595>
- Van Schie, L., Mulder, E., Nijhof, K., Van Domburgh, L., Harder, A., Konijn, C., Kolkman, J., Kranenburg, M., Lekkerkerker, L., & Popma, A. (2020). *Kleine groepen bij grote problemen: Kleinschalige voorzieningen als alternatief voor reguliere gesloten jeugdhulp. Longitudinale Effectmonitor Jeugdzorg Plus*. Nijmegen.
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (2023). Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028. Geraadpleegd op 27 mei 2024, van <https://vng.nl/artikelen/hervormingsagenda-jeugd>
- Visscher, L., Holwerda, A., & Labun, A. (2022). Zo thuis en gewoon mogelijk wonen. Geraadpleegd op 10 September 2023, van https://awtjf.nl/wp-content/uploads/2022/10/Eindrapport-onderzoek-kleinschalige-woonvoorzieningen_DEF.pdf
- Watts, S., & Stenner, P. (2012). *Doing Q methodological research: Theory, method & interpretation*. California, CA: Sage.
- Whittaker, J. K., Holmes, L., del Valle, J. F., Ainsworth, F., Andreassen, T., Anglin, J., Bellonci, C., Berridge, D., Bravo, A., & Canali, C. (2016). Therapeutic residential care for children and youth: A consensus statement of the international work group on therapeutic residential care. *Residential Treatment for Children & Youth*, 33(2), 89-106. <https://doi.org/10.1080/0886571X.2016.1215755>

Zijlstra, A. E. (2012). *In the best interest of the child: A study into a decision-support tool validating asylum-seeking children's rights from a behavioural scientific perspective* [University of Groningen].

Mail over uitzetten van eerste versie

Van: "Jochum Veenstra" <jeugdinontwikkeling@outlook.com>

Aan: "Ymke Riemersma" <y.g.riemersma@rug.nl>

Onderwerp: Redacteursbeslissing

Geachte Ymke Riemersma, Annemiek Harder, Elianne Zijlstra, Wendy Post, Margrite Kalverboer,

Dank voor het inzenden van uw manuscript "... het is hier net zo gezellige sfeer als ik thuis vaak had" Een verkennend onderzoek naar het leefklimaat in alternatieve en traditionele vormen van residentiële jeugdhulp".

We zetten het graag uit naar reviewers.

Met vriendelijke groet,

Jochum Veenstra

Mail met reviews over tweede versie

Van: "Jochum Veenstra" <jeugdinontwikkeling@outlook.com>

Aan: "Ymke Riemersma" <y.g.riemersma@rug.nl>

Onderwerp: Redacteursbeslissing

Geachte Ymke Riemersma, Annemiek Harder, Elianne Zijlstra, Wendy Post, Margrite Kalverboer,

Uw artikel "... het is hier net zo gezellige sfeer als ik thuis vaak had" Een verkennend onderzoek naar het leefklimaat in alternatieve en traditionele vormen van residentiële jeugdhulp" is beoordeeld door twee leden van de redactie.

Beiden vinden het een relevant artikel, maar hebben nog wel vragen en komen daarom tot het oordeel dat er een revisie nodig is.

De hoofdpunten van de reviewers zijn

Positief

Reviewer 1: Het manuscript beschrijft een relevant topic voor de jeugdhulp. Het biedt een interessant inzicht in verschillende woonvormen vanuit het perspectief van de jongere, ouders en professionals.

Er wordt een interessant en belangrijk topic bestudeerd in deze studie. De combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve resultaten is een meerwaarde, net zoals de verschillende perspectieven die aan bod komen.

Reviewer 2: Mooi onderzoek dat iets toevoegt aan de bestaande literatuur.

Negatief

Reviewer 1: Het manuscript leest niet vlot omwille van foutieve/moeilijke zinsconstructies en af en toe bedenkelijk woordgebruik. Daarnaast is de methodologie onvoldoende duidelijk en transparant omschreven wat de inschatting van de betrouwbaarheid, validiteit en kwaliteit van het uitgevoerde studie onmogelijk maakt. In de resultatensectie ontbreekt volgens mij een belangrijk deel van de kwantitatieve resultaten. Een kritische reflectie op het eigen onderzoek en een link met de theorie is noodzakelijk in de discussie.

Reviewer 2: Er zijn nog een paar punten om aandacht aan te besteden. Zowel taalkundig (zie wijzigingen in het document) als inhoudelijk (zie opmerkingen hierboven). Met deze opmerkingen is het artikel wat mij betreft in orde voor publicatie.

Onder deze mail en in de bijlage kan u de reviews lezen. Wilt u een nieuwe versie indienen dan kan dat via jeugdinontwikkeling.nl

Zou u bij het opnieuw indienen een antwoordbrief willen toevoegen waarin u reageert op de reviewers?

Met vriendelijke groeten,
Jochum Veenstra (redactie-secretaris)

Reviewer 1:

Aanbeveling: Opnieuw indienen voor review

Titel

De titel heeft een goede lengte en dekt de boodschap van het artikel.

Abstract

een kleine wijziging is nodig

Abstract - toelichting

Het abstract is inhoudelijke goed, maar er staan nog foutieve zinnen/woorden in. Hierop moet het abstract nog een keer goed nagelezen worden. Hier alvast enkele voorbeelden: voorbeeld1: “Inmiddels zijn er alternatieve vormen van residentiële jeugdhulp ontwikkeld om tegemoet te komen aan de behoeften bij jeugdigen aan continuïteit en een thuis gevoel.” Dit moet zijn: de behoefte aan continuïteit en een thuis gevoel bij jeugdigen. Voorbeeld2: een bijdragen moet bijdrage zijn. Voorbeeld 3: “Alternatieve woonvoorzieningen lijken meer aandacht te besteden aan..” het zijn natuurlijk niet de voorzieningen die dit doen, maar de mensen die er werken. Beter: “Binnen alternatieve woonvoorzieningen lijkt men meer aandacht...”

Inleiding

meerdere wijzigingen zijn nodig

Inleiding - toelichting

1. Wat zijn ZIKOS-afdelingen. Dit moet toegelicht worden.
2. Ook de inleiding heeft taalkundige revisie nodig. Ook de structuur van de tekst kan worden verbeterd. Er worden soms ook onnodig complexe zinnen gebruikt die de tekst minder vlot leesbaar maken. Maar enkele voorbeelden: Zin 2: twee keer waarin; Fout gebruik behoeften (meervoud); Waarom gebruik jeugdigen i.p.v. jongeren? Zinnen zoals volgende komen erg vaak voor en zijn moeilijk te lezen: In de praktijk blijkt het regelmatig moeizaam te realiseren om een stabiele plek met een huiselijk sfeer te vinden. Beter: Het realiseren van een stabiele plek met huiselijke sfeer blijkt moeilijk in de praktijk.; “Vaak” wordt veelvuldig gebruikt.
3. De auteurs verwijzen naar de zelfdeterminatietheorie. Gaat dit over de ZDT van Deci & Ryan? Dan moet dit zeker vermeld worden. De link met het onderzoek of de residentiële hulp is echter niet duidelijk. Hiertoe is het volgens mij noodzakelijk dat de ZDT iets meer toegelicht wordt.

Methode

onvoldoende

Methode - toelichting

1. Ook hier is op nieuw taalkundige revisie nodig, bijvoorbeeld: “Zeven verschillende vormen van residentiële jeugdhulp hebben deelgenomen aan het onderzoek.” Deze vormen namen niet deel, de mensen die er werken/verblijven.; Er wordt verwezen naar vormen en dan het aantal vormen tussen haakjes. Gaat dit niet over het aantal organisaties?; Instrument is volgens mij niet de juiste titel; Er wordt telkens weer verwezen naar ‘de vorm’ gaat dit niet over ‘de

woonvoorziening' of 'de organisatie'

2. Wat bedoelen de auteurs met 27 of 20 (12 versie)?

3. Hoe werd er bepaald wat op de kaartjes kwam te staan. Is dit op basis van het theoretisch kader? Hier is meer toelicht noodzakelijk.

4. De alinea rond de Mokken Schaal Analyse is erg onduidelijk. Het is proces dat hierin beschreven wordt is niet duidelijk voor mij als onderzoeker, maar ook de link met het bovenstaande (het schalen van de kaarten en interview) is onduidelijk.

5. Ik vraag me af of de q methodologie echt wordt gevolgd. Is het daar niet de gewoonte om een factoranalyse te gebruiken om dat op basis daarvan patronen en structuren kunnen worden gevonden in de gegevens die voortkomen uit de Q-sort. Ook andere analyses zijn natuurlijk mogelijk, maar het gaat wel steeds over het zoeken naar patronen en structuren, dit mist hier volgens mij. Ook het gebruik van het interview is volgens mij geen onderdeel van de q methodologie.

6. Er mist informatie over wie het interview deed, waar vond dit plaats, hebben ze toestemming gegeven, werd het opgenomen,...

7. Eén participant nam twee keer deel. Dit lijkt me problematisch voor de representativiteit. Waarom werd er gekozen om deze wel twee keer mee te nemen?

8. Ongeveer 30% in traditionele vorm? Kan dit niet precies bepaald worden? En hoeveel in de twee andere vormen?

9. De jeugdige moest minstens twee of drie maanden in de vorm verblijven. Waarom werd hiervoor gekozen. En zijn er ook die er al langer verbleven?

10. Hoe werden de indicatieve en deductieve codering gecombineerd? Had het ene voorrang op het andere? Hier is meer informatie nodig? Ging het dan over een thematische analyses? Werd dit dubbel gecodeerd? Er wordt gesproken over 'we', hoe werden beslissingen genomen als er onenigheid was? Het analysesdeel bevat nog te veel onduidelijkheden om als lezer een goede inschatting te kunnen maken van de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek.

Resultaten

meerdere wijzigingen zijn nodig

Resultaten - toelichting

Net zoals bij de vorige delen is hier ook een taalkundige revisie noodzakelijk om de leesbaarheid te bevorderen.

Het is voor mij niet helemaal duidelijk, maar het lijkt dat er in de resultaten zeer beperkt/niet gerapporteerd wordt over de uitkomst van de q methodologie?

Discussie

onvoldoende

Discussie - toelichting

1. Net zoals bij de vorige delen is hier ook een taalkundige revisie noodzakelijk om de leesbaarheid te bevorderen.

2. In de discussie komt men terug op de theorie van Maslow, het is niet duidelijk hoe deze relateert aan het onderzoek, waarom wordt dit niet in de inleiding besproken. De ZDT anderzijds komt dan weer niet terug.
3. In de discussie kan verder en meer uitgebreid gereflecteerd worden op beperkingen in het onderzoek en de mogelijke impact op de resultaten.
4. Ook toekomstig onderzoek moet aan bod komen net zoals implicaties voor het wetenschappelijk onderzoek.

Conclusies

onvoldoende

Conclusies - toelichting

niet aanwezig

Tabellen en figuren

Referenties

Ruimte voor kleine opmerkingen

Algemeen oordeel

revisie

Reviewer 2:

Aanbeveling: Accepteer inzending

Mail met reviews over derde versie

Van: "Jochum Veenstra" <jeugdinontwikkeling@outlook.com>

Aan: "Ymke Riemersma" <y.g.riemersma@rug.nl>

Onderwerp: Redacteursbeslissing

Geachte Ymke Riemersma, Annemiek Harder, Elianne Zijlstra, Wendy Post, Margrite Kalverboer,

Uw artikel "... het is hier net zo gezellige sfeer als ik thuis vaak had" Een verkennend onderzoek naar het leefklimaat in alternatieve en traditionele vormen van residentiële jeugdhulp" is beoordeeld door twee leden van de redactie.

Beiden willen graag artikel accepteren. Onderaan deze mail kan u de reviews lezen.

Zou u in het systeem een nieuwe versie willen uploaden waarbij de maskeringen zijn opgeheven? Zodra ik die versie ontvang stuur ik het naar de corrector.

Zou u de ontvangst van deze mail willen bevestigen door te mailen naar:
jeugdinhoudontwikkeling@outlook.com

Met vriendelijke groeten,
Jochum Veenstra (redactie-secretaris)

Reviewer 1:
Aanbeveling: Accepteer inzending

Titel

Ja

Abstract

goed/voldoende

Abstract - toelichting

De gevraagde aanpassingen werden gemaakt in het abstract.

Inleiding

goed/voldoende

Inleiding - toelichting

De gevraagde aanpassingen zijn doorgevoerd, waardoor de inleiding nu helder is. Ik heb hierop verder geen feedback meer.

Methode

goed/voldoende

Methode - toelichting

De methodesectie is aanzienlijk verbeterd, wat de transparantie van het onderzoek ten goede komt. De gevraagde aanpassingen zijn doorgevoerd, of er is toegelicht waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt.

Resultaten

goed/voldoende

Resultaten - toelichting

Ook hier werd door de auteurs rekening gehouden met de feedback.

Discussie

goed/voldoende

Discussie - toelichting

Op basis van de feedback is de discussie herschreven en vormt deze nu een waardevolle reflectie op het onderzoek.

Conclusies

goed/voldoende

Conclusies - toelichting

De auteurs hebben duidelijk toegelicht op welke manier de conclusie is toegevoegd.

Tabellen en figuren

Referenties

in orde

Ruimte voor kleine opmerkingen

Algemeen oordeel

accepteren

Waarom is dit onderzoek wel of niet relevant voor de JiO-lezer?

Het manuscript beschrijft een relevant topic voor de jeugdhulp. Het biedt een interessant inzicht in verschillende woonvormen vanuit het perspectief van de jongere, ouders en professionals.

Hoofdpijnen voor in de begeleidende mail aan de auteurs - positief

Bedankt voor de heldere antwoorden en de zorgvuldige revisie van het manuscript.

Hoofdpijnen voor in de begeleidende mail aan de auteurs - negatief

/

Reviewer 2:

Aanbeveling: Accepteer inzending

Titel

De titel dekt de lading van het onderwerp.

Abstract

goed/voldoende

Abstract - toelichting

De abstract is een goede weergave van het artikel. Eerdere suggesties zijn verwerkt.

Inleiding

goed/voldoende

Inleiding - toelichting

De inleiding is helder beschreven en onderbouwing met literatuur en theoretisch kader zijn prima in orde. Eerdere suggesties zijn verwerkt.

Methode

goed/voldoende

Methode - toelichting

De methode is duidelijk en correct beschreven.

Resultaten

goed/voldoende

Resultaten - toelichting

De resultaten zijn goed gestructureerd en sluiten aan bij de analyses.

Discussie

goed/voldoende

Discussie - toelichting

Eerdere suggesties zijn verwerkt. De discussie bevat een mooie reflectie op de resultaten.

Conclusies

goed/voldoende

Conclusies - toelichting

Conclusies geven een correctie en heldere weergave van de bevindingen en implicaties zijn goed beschreven en onderbouwd.

Tabellen en figuren

Tabellen en figuren zijn passend

Referenties

in orde

Ruimte voor kleine opmerkingen

Complimenten voor de zorgvuldige verwerking van eerdere reviewer opmerkingen. Dit artikel vormt een mooie aanvulling op de bestaande literatuur en is wat mij betreft publicatie waardig.

Algemeen oordeel

accepteren

Waarom is dit onderzoek wel of niet relevant voor de JiO-lezer?

Dit artikel beschrijft een relevant en actueel onderwerp in de jeugdhulp en is een lezenswaardige aanvulling op de bestaande literatuur.

Hoofdpijnen voor in de begeleidende mail aan de auteurs - positief

Dit artikel is al eerder beoordeeld door reviewers. De eerdere suggesties zijn zorgvuldig en naar behoren verwerkt in het artikel.

De ontwikkeling van de residentiële jeugdhulp naar kleinschalige vormen van jeugdhulp naar verblijf is actueel. Om te zorgen dat er nieuwe vormen van jeugdhulp ontstaan die daadwerkelijk aansluiten bij wat jongeren en gezinnen nodig hebben, en liefdevolle zorg bieden, zijn monitoring en onderzoek van groot belang. Dit artikel draagt om die reden bij aan een actuele praktijkontwikkeling en is een lezenswaardige toevoeging aan de bestaande literatuur.

Hoofdpijnen voor in de begeleidende mail aan de auteurs - negatief